

Lessuggesties

De trolen van Leif

Pieter Koolwijk
Linde Faas

Vakken en lesonderdelen:
Nederlands/taal, drama,
creatief schrijven, geschiedenis, schilderen,
sociale vaardigheden, mythologie, muziek

ISBN: 9789047713784

Prijs: € 14,99

Over het boek

Als de ouders van Ravna en Leif er met alle gezonde volwassenen vandoor gaan om te plunderen, is de achtjarige Ravna degene die de leiding van het dorp overneemt. Haar broer Leif is nutteloos. Hij wil een skald zijn, iemand die verhalen vertelt en liedjes zingt. Maar niemand luistert naar zijn trollenverhalen en hij zingt valser dan een schorre kraai. Aan die slapjanus heeft niemand iets ... of toch wel?

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

Over de auteur

Pieter Koolwijk vindt dat iedereen zijn fantasie moet gebruiken. En lukt dat niet, dan gebruik je toch gewoon die van hem? Dat is tenslotte waarom hij boeken schrijft – én omdat er over sommige zaken beter moet worden nagedacht. Want wat is gek? Of anders? Met zijn boeken over Vlo en Stielak brak hij door in de kinderboekenwereld. Voor Bens boot kreeg hij een Vlag en Wimpel en zijn boek Gozert werd in 2021 bekroond met de Gouden Griffel.

Over de illustrator

Linde Faas studeerde cum laude af aan de kunstacademie van Breda. Ze werkt als animator van tekenfilms en als kunstenares, en internationaal als illustrator. Ze is de vaste illustrator van Pieter Koolwijk en maakte haar eigen prentenboeken *Ik neem je mee*, *De jongen en de walvis* en *Waar is Grote Broer?*.

Linde woont in Noorwegen en haalt haar inspiratie uit de ongerepte wilde natuur van het hoge noorden.

Thema's: Noorse mythologie, anders zijn, Noormannen, Vikingen, trollen, pesten

Lessuggesties

Doelgroep:	<i>De trollen van Leif</i> is geschikt voor kinderen vanaf 7 jaar. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen vanaf groep 4 van het basisonderwijs. Het boek is geschikt om voor te lezen vanaf groep vier van de basisschool.
Tijdsinvestering:	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere lesuren.
Uitvoering:	Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Inleiding

Toon de omslag van *De trollen van Leif* en vertel dat het boek over Ravna en haar broer Leif gaat. Schets de Vikingsetting, een dorp ergens in de natuur, in de tijd dat de Vikingen leefden en zij op rooftocht gingen in de rest van de wereld.

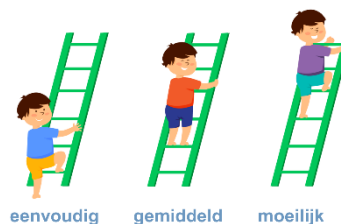
Vertel dat het een tijd was waarin kracht en moed belangrijk waren en mensen werden beoordeeld op deze twee criteria. Maar wat nou als je niet sterk was? Als je liever gedichten, liederen en muziek maakte dan te vechten?

Lees nu het eerste hoofdstuk van *De trollen van Leif* aan uw leerlingen voor. Bied vervolgens het boek aan uw leerlingen aan.

Uitvoering

Maak een selectie uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de opdrachten wordt aangegeven met de volgende symbolen:

Boekmenu

Kies een opdracht van het Boekmenu uit de bijlagen en maak deze bij *De trollen van Leif*.

Trollen

Leif weet zeker dat trollen bestaan. De andere mensen uit het Vikingdorp twijfelen daaraan.

Opdracht

Geef je fantasie de ruimte en schilder met waterverf een trol. Gebruik alle kennis die je in *De trollen van Leif* terugvindt over hoe trollen eruit zien.

Let op: er zijn vele verschillende soorten trollen, bergtrollen, brugtrollen, watertrollen... Verzin zelf een trollensoort of kies één van de soorten uit het verhaal.

Tip

Laat je inspireren door de prachtige werken van Linde Faas in het boek.

Vikingen

De Vikingen of Noormannen waren een stoer volk uit Scandinavië (de landen Noorwegen, Denemarken en Zweden). Lang geleden voeren de Vikingschepen naar andere landen om daar te roven, precies zoals in *De trollen van Leif* staat geschreven.

Opdracht

Ga op zoek naar zoveel mogelijk gegevens over Vikingschepen. Hoe zagen ze eruit? Hoe bewogen ze zich voort? Waar gingen ze naar toe?

Bouw met behulp van dekens en kleden, hout en kasten een Vikingschip na en vertel als een echte skald over alle zaken die je hebt gevonden, terwijl je bij (of in) het schip staat.

Toneelspelen

Kies een stukje uit het boek dat je leuk lijkt om na te spelen. Welke rollen komen er in de tekst voor? Verdeel ze onder de kinderen die mee gaan spelen. Wie is Ravna, Leif, de vader, de moeder? Wie zijn eventueel de trollen in je toneelstukje?

Pesten

Leif wordt in het begin van het boek flink gepest. Hij wordt slapjanus genoemd, irritant, flapdrol en nog veel meer.

Pesten is gemeen. Je kunt er mensen veel pijn mee doen. Laten we samen een vuist maken tegen pestgedrag.

Opdracht

Deze opdracht kun je op verschillende manieren uitvoeren. Je kunt bijvoorbeeld een poster maken waarop je zet dat pesten moet stoppen. Versier hem en kopieer de poster. Hang hem op verschillende plaatsen binnen de school op.

Je kunt ook een spreekbeurt houden over pesten. Doel moet dan natuurlijk zijn dat iedereen goed weet waarom pesten erg is en waarom het moet stoppen.

Tot slot kun je een officieel papier maken waarop alle leerlingen uit jouw klas of groep hun naam moeten zetten. Door de ondertekening belooft iedereen elkaar niet te zullen pesten. Als je dit doet, overleg dan eerst even met je juf of meester.

Vikinggoden

In *De trollen van Leif* worden twee Vikinggoden genoemd, namelijk Odin en Thor. Er zijn er nog meer, bijvoorbeeld Freya en Njord, Loki en Odr.

Opdracht

Ga op internet of in boeken op zoek naar informatie over Vikinggoden. Maak met de kennis die je hebt verzameld een boekje over dit onderwerp. Maak dit boekje door één of meer A4-vellen in elkaar te vouwen en op de vouwnaad aan elkaar te nieten.

Runen

In de bijlagen vind je het Runenalfabet. Runen zijn de letters die de Vikingen gebruikten. Schrijf een boodschap in het Runenschrift en geef hem aan een klasgenoot. Kan hij of zij je boodschap ontcijferen?

Oude muziekinstrumenten

Leif bespeelt een prachtig oud instrument. Het is een lier die hij van zijn opa heeft gekregen. Tegenwoordig wordt de lier niet zo vaak meer gebruikt om muziek op en mee te maken.

Opdracht

In de bijlagen vind je een vel met allerlei muziekinstrumenten die tegenwoordig niet veel meer bespeeld worden. Doordat het zulke oude instrumenten zijn, heeft de illustrator de namen verwisseld. Kun jij uitzoeken welke naam bij welk instrument hoort? Trek lijntjes tussen instrument en de bijbehorende naam.

Dichten

Een skald zoals Leif moet goed kunnen dichten en rijmen. Zou jij een goede skald zijn?

Opdracht

Ga naar bladzijde 74 in *De trollen van Leif*. Daar staat één van de teksten die Leif heeft bedacht. Gebruik hetzelfde ritme en maak er andere woorden bij. Wie maakt de mooiste tekst?

Afronding

U kunt het project rond *De trollen van Leif* afronden door uw leerlingen hun werk te laten presenteren aan elkaar of aan ouders, familie en/of vrienden. Wanneer er eigen teksten zijn gemaakt door de skalds uit uw klas/groep laat u deze natuurlijk horen tijdens (week)vieringen maar misschien vindt u het ook een goed idee om de skalds gedurende een langere periode in te zetten bij bijzondere momenten op school. Wijs hiervoor een schooldichter of een groepje schoolskalds aan. Medeleerlingen kunnen de skalds wellicht met muziekinstrumenten begeleiden.

Het zou leuk zijn als er in de school of het lokaal een (semi-) permanente plek voor het werk van de leerlingen ingeruimd wordt.

1

Maak een
boekverslag

2

Teken
de
hoofdperson

3

Maak een
stripverhaal
van een stuk
van het
verhaal

4

Bedenk een
nieuw slot
voor het
verhaal

5

Maak een collage
van plaatjes en
teksten die bij
het boek passen

9

Ga op zoek naar
een muziekstuk of
een gedicht dat
bij het verhaal
past

8

Schrijf een
verzonnen
interview met
een
verhaalfiguur

7

Maak een
gerecht
dat bij het
boek past

6

Schrijf een
brief
aan de schrijver
en stuur hem
echt op

Boekmenu

Het boekmenu

1

Een sjabloon voor een boekverslag vind je op www.lesmaker.be

2

Gebruik zoveel mogelijk gegevens over het uiterlijk van de persoon uit het boek dat je hebt gelezen.

3

Gebruik minstens vier en maximaal acht vakjes voor je stripverhaal.

4

Zou het verhaal ook anders kunnen aflopen dan het doet? Bedenk een ander slot en schrijf die op in maximaal anderhalf kantje.

5

Gebruik tijdschriften en kranten om plaatjes, teksten en letters op te zoeken en uit te knippen. Maak daar je plakwerk mee. Zorg ervoor dat je kunt uitleggen waarom je je materialen vindt passen bij het boek dat je hebt gelezen.

6

Melke vragen of opmerkingen heb je voor de schrijver? Schrijf die op.

7

Mat voor soort gerecht of hapje past bij het verhaal dat je hebt gelezen? Zoetigheid of een stampot? Maak het gerecht en leg uit waarom je het hebt gekozen.

Tip: vraag hulp van een volwassene.

8

Bedenk vragen die je een verhaalfiguur zou willen stellen en schrijf die op. Geef zelf de antwoorden maar verplaats je daarbij in de verhaalfiguur van je keuze.

9

Kies een muziekstuk of gedicht en leg uit waarom je het hebt gekozen bij je boek.

Oude instrumenten

Harp

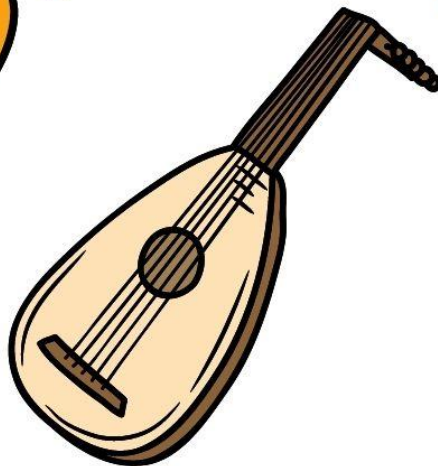

Luit

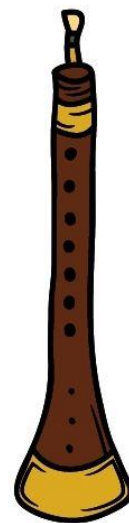
Schalmei

Doedelzak

Draailier

Spinet

De namen zijn door elkaar geraakt.
Kun jij ze bij het goede instrument
plaatsen?

Trek een lijn van de naam naar het
juiste instrument.

Runen-alfabet

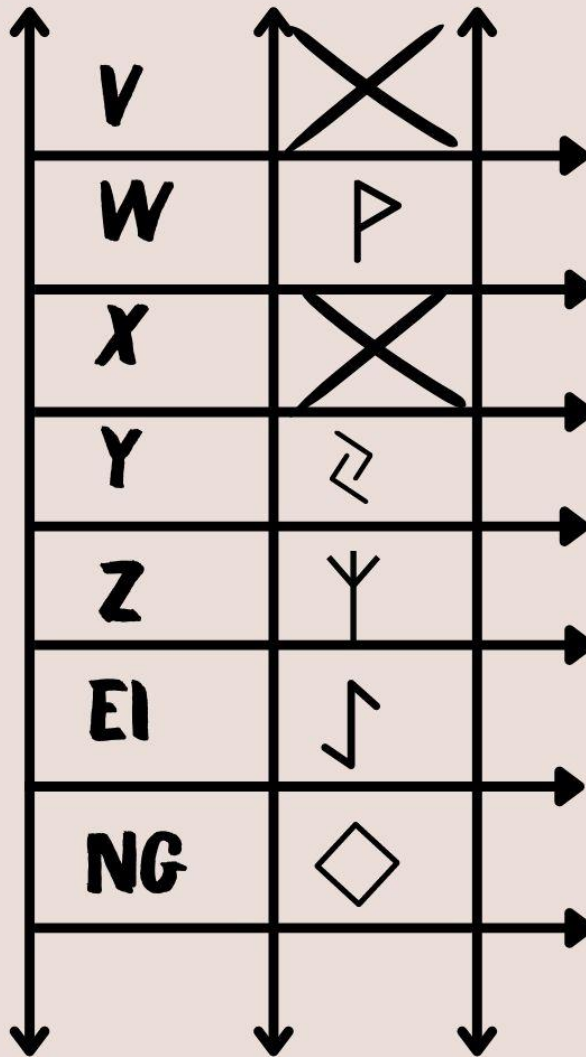

A	Ʀ
B	ᚸ
C	<
D	ᚦ
E	ᚃ
F	ƿ
G	X
H	H
I	I
J	<>

K	<
L	↑
M	ᚦ
N	†
O	ᚫ
P	ᚷ
Q	X
R	ᚱ
S	⚡
T	↑
U	∏

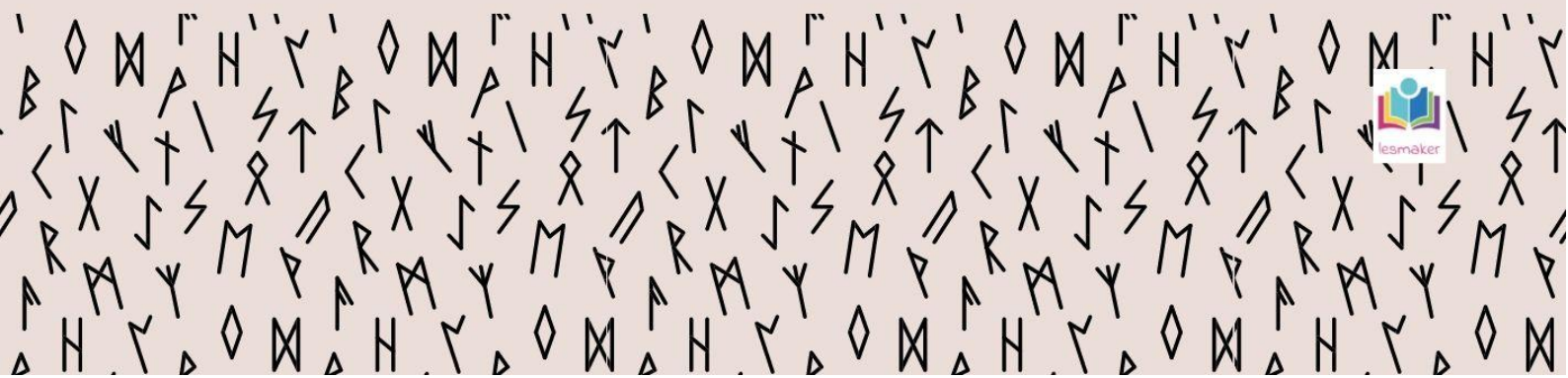
Vervolg

MIJN BOEKVERSLAG

NAAM:

DATUM:

lesmaker

Ik las:

De schrijver is:

Het boek gaat over:

Het leukst vond ik:

Minder leuk vond ik:

Ik geef het boek het cijfer:

omdat:

Tekening: